

RENDÉSZETI KÉPZÉS

FÓRIZS SÁNDOR

Rendőrtiszt képzés Berlinben

Berlinben, Németország fővárosában önálló rendőrtiszt- és magánbiztonsági alapképzés /bachelor felkészítés/ működik. Ha a Szövetségi Köztársaságban megvalósuló rendőri felkészítésről beszélünk, néhány sajátosságot előzetesen tisztázni kell a rendszer megértéséhez. Az állam szövetségi jellegű működéséből következően, tizenhat egyenjogú tartomány képviselői alkotják a Felsőházat, a Szövetségi Tanácsot, a felsőoktatás és a rendőri tevékenység tartományi ügy, melyben az érintettek jelentős önállósággal rendelkeznek és nem kis eltéréssel szervezik azt. Természetesen léteznek országos szintű rendészeti feladatok, és azok teljesítésére megvannak az ilyen szintű szervezetek. Eltérő szabályzások találhatók sok esetben. Az iskolák akkreditációját helyi szinten végzik, jelentős különbségek lehetségesek. Esetenként az egyik tartományban kiadott felsőoktatási diplomát a másikban csak kiegészítésekkel fogadják el.

A rendőr tanintézetek is a helyi belügyminiszter, illetve a tartományi oktatási/képzési/tudományos minisztérium szakterületére tartoznak. A tizenhat tartományi belügyminiszteri alárendeltségben tizenhat önálló rendőrség működik, két saját rendőrsége van a szövetségnek és egy függetlenül működő a parlamentnek. Az egész hatalmas együttműködési területet, szinte nehéz elképzelni mi minden tartozhat ide, a készenléti erők tartományon kívüli alkalmazásától az esetleges közös oktatásig, két és többoldalú szerződésekkel szabályozzák a tartományok egymás és a szövetség között. A részletek néha meglepő problémákat vetnek fel. Ha egy rendőrtiszt például Berlinből Bajorországba szeretne kerülni, mondjuk családi okok miatt, nem is egyszerű a megoldás. Keresnie kell egy ottani hasonló képzettségű munkatársat, aki fordított irányba kíván mozogni, nem egy szervezethez tartoznak, és kérelmezni lehet a cserét.

Berlin városa, mint önálló tartomány, gyakorlatilag városállam, saját rendfenntartó erőkkel rendelkezik az ottani kormány, a Szenátus belügyminisztériuma alárendeltségében. (1) Megnevezése „Szenátusi belügyi és sportigazgatás”. Itt található a „Berlini bizottság az erőszak ellen” elnevezésű szakbizottság. Három főosztály is kapcsolódik a rendvédelmi tevékenységhez.

- ➔ 1. főosztály Állam-, közigazgatási- és szolgálati jog.
- ➔ 2. főosztály Alkotmányvédelem.
- ➔ 3. főosztály Közbiztonság és közrend. irányítási körébe tartozik a tűz és katasztrófavédelem, a tűzoltóság és a rendőrség felügyelete, a közbiztonság és a közrend jogi kérdései, az Európai Unióhoz kötődő feladatok, a nemzetközi közigazgatási együttműködés, a minisztérium informatikai kiszolgálása, a digitális rádiózási projekt.

A 3,45 milliós lakosú város rendőrsége 2003-ban élt át egy jelentős átszervezést melynek célja a szervezet vezetési szintjeinek csökkentése, a tényleges végrehajtó munkát végzők számának növelése volt. Ma 16000 hivatásos állományú és 5000 közalkalmazott munkatársat foglalkoztatnak, utóbbia-

kat igazgatási területen. Az 1–6. területi igazgatóság és egy központi igazgatóság állományában 38 rendőr őr és ezeken belül még 150 kihelyezett részleg működik.(2)

A rendőrség tisztigényének biztosítására sajátos megoldást választottak. Egyszerűen egy nagyobb, polgári képzést végző tanintézetet kerestek és ott saját oktatási kart alapítottak. A főiskola megnevezése „Hochschule für Wirtschaft und Recht Berlin” (3), azaz „Gazdasági és Jogi Főiskola Berlin”, angolul „Berlin School of Economics and Law”. A vezetés csúcsán az elnök áll egy kutatási és egy oktatási elnökhelyetttel. Az intézményben több mint 50 BA és MA szak található, 9000 hallgatójuk van. Ez Berlin legnagyobb főiskolája képzéssel gazdasági, jogi, közigazgatási és biztonsági /rendészeti/ területeken. A tanintézet 2009. április 01-én keletkezett két korábbi főiskola, a „Gazdasági Főiskola” és a „Jogi és Közigazgatási Főiskola” összevonásával. Az elődök harminc éves múltat tekintenek vissza. Az összevonással bővítették a felkínált szakok számát. Személyzeti területen 160 professzor és 230 tudományos illetve igazgatási munkatárs áll rendelkezésre, a gyakorlati életből 500 külsős oktatót vonnak be.

A főiskola öt képzési szakterülettel, karral működik:

- gazdasági tudományok,
- gazdaság és technika,
- általános közigazgatás,
- jog,
- rendőrség és biztonsági management.

Három jelentős intézet egészíti ki a karokat melyek közül az egyik a távoktatással foglalkozik, de számunkra különösen érdekes lehet a „Közigazgatás modernizáció és rendőrségi reform Közép – és Kelet-Európában Intézet”.

Az ötödik karon, mely tulajdonképpen a rendészeti kar, található a dékán egy általános és egy tanulmányi dékán helyettessel, a dékáni hivatal, szervezési iroda, tanulmányi iroda. A karon összesen tizenegy igazgatási munkatárs dolgozik. A kari tanácsot öt oktató, két igazgatási munkatárs, egy hallgató és egy tudományos munkatárs képezi. A törvényi előírások szerint az oktatók ötvenöt százaléknak főállásúnak kell lennie, a többi külsőként is oktathat. A főiskolát a „A képzési, tudományos és kutatási szenátusi igazgatás” tartja fenn, azaz a város oktatási minisztériuma. A belügyminisztérium a hallgatók után „fejpénzt” fizet. Sajátosnak találom, hogy a karon nem dolgozik és főállású oktatóként nincs hivatásos állományú rendőr. Ezt az érvényben lévő előírások nem teszik lehetővé. Ezért a szakmai jellegű órákat nyugdíjas rendőrökkel illetve külső előadókkal oldják meg. Az oktatói helyekre pályázatot írnak ki. A jelentkezők bizottság előtt mutatkoznak be. Egy negyvenöt perces nyilvános előadást is tartanak a kiválasztás folyamatában. A tagozat által oktatott ismereteket 21 tantárgyba sorolták be /1. sz. melléklet/ és ehhez 25 fő főállású oktatóval rendelkeznek. A tanárok részére három-évente félév szakmai gyakorlatot biztosítanak.

Az alábbi felkészítési szakok találhatóak a rendészeti karon:

- A) Régi típusú, hagyományos rendőrtisztai főiskolai alapképzés, kifutó jelleggel a még bent lévő hallgatók részére, nappali tagozaton. Ezt a képzést annak idején nem kellett akkreditáltatni. Az utolsó évfolyam 2010-ben kezdett és 2013 októberében végez.
- B) Bologna kompatibilis BA szak, „Rendőrtisztai végrehajtó szolgálat” megnevezéssel, tiszti munkakör betöltésére készít fel, a képzés nappali tagozaton zajlik és 2010/11 téli szemeszterében októberben indították először. A szakra történő jelentkezéseket a város rendőr igazgatóságai „Felvételi és Toborzó Iroda”-hoz kell benyújtani. A szakot évente kétszer az őszi és a téli szemeszterben is indítják.

- C) Szintén bologna típusú „Biztonsági Management” civil biztonsági szak teljes idejű nappali képzéssel, melyet mindig a téli szemeszterben kezdenek. Németországban ezen a főiskolán indítottak először biztonsági civil képzést 2005-ben, amely az emberi tényező, a végrehajtás és a vezetés kérdéseire és alapvetően nem biztonsági technikára összpontosít. Az intézmény alapító tagja a civil biztonsági oktatást végző tanintézetek szövetségének, a CONRIS-nak,(4).
- D) A 2011/12 tanév téli szemeszterével indul az újonnan akkreditált „Security Management”, „Biztonsági Management” master szak levelező tagozaton.

A „Rendőrtiszti végrehajtó szolgálat” megnevezésű rendőr szakra a felvétel a rendőrségen keresztül történik, lehetőség van online pályázásra az internetes rendszerben. A kérelmet elküldheti a jövőző hallgató egy időben a tiszthelyettes képzést végző középiskolába, megjelölve első helyen a főiskolát. Berlin sajátos felsőoktatási törvénye, tekintettel a város sokszínű középiskolai rendszerére, egyedülálló módon lehetővé teszi a főiskolára jelentkezést gimnáziumi érettségi nélkül. Az érintetteket a negyedik szemeszterben kell megítélni, hogy van-e esélyük a tanulmányok befejezésére. A felvételi folyamat, melybe az oktatók is bedolgoznak a következő:

- ➔ az érettségivel jelentkezőknek a hatpontos, (hat a legrosszabb osztályzat) értékelési rendszerben legalább 2,5-es eredményt kell hozniuk,
- ➔ pszichológiai teszten történő megfelelés,
- ➔ büntetlen előélet,
- ➔ sportfelmérés teljesítése,
- ➔ bemutatkozó beszélgetésen történő pozitív megítélés,
- ➔ rendőr orvosi egészségügyi megfelelés,
- ➔ csoportos munkabeszélgetésen megfelelés.

A felvételi folyamat körülbelül kilenc hónapig tart. A megfelelésről az illetékes rendőri szervek döntenek, a karra a beiskolázásra kerülők névjegyzékét küldik meg. A tanulmányok kezdetétől egyenruhás hivatásos állományba, úgynevezett „visszahívható” státuszba kerülnek, mely lényegesen kevesebb jogot biztosít mint a véglegesített állomány esetében. A végzés után kinevezik tisztnak, felügyelőnek, ami megfelel a hadnagyi rendfokozatnak és két évre próbaidős hivatásos lesz, majd véglegesítik. A tanulmányok idejére havi ezer euró ösztöndíjban részesülnek. A főiskola nem rendelkezik diákszállóval, a lakhatást és étkezést a hallgatóknak maguknak kell megszervezniük ebből a pénzből. Jellemzőnek mondták a közösen bérelt lakásokon alapuló megoldást. Több rendőr iskolán is hallottam azt a megközelítést, hogy nem szabad kollégiumban elhelyezni a rendőr hallgatókat, lakjanak az állampolgárok körében, ezzel is erősítve a „polgárbarát rendőrség” kialakulását. Másol viszont, ahol kiugróan magasak a lakbérek, kimondottan hallgatói szállás biztosítását részesítették előnyben, anyagi okok miatt. A tanulmányok idején a szakmai gyakorlatot leszámítva civilben dolgoznak a hallgatók. Az első diploma megszerzése ingyenes, még a civil biztonsági szakon is. A 2011 októberében induló biztonsági master szakon a tandíj szemeszterenként 1800 euró.

A KÉPZÉS FELÉPÍTÉSE

A szak két szakirányra oszlik, csak nappali képzéssel. Egy időben 150 hallgatót vesznek fel, 120 főt közbiztonsági, 30 főt bűnügyi szakirányra. A bekerülők közül húsz fő idősebb rendőr tiszthelyettes, a tiszthelyettes állomány részére mindig fenntartanak ennyi helyet, a többiek közvetlenül a középiskolából jönnek. A tanulmányi csoportokat vegyesen fiatalabb és idősebb hallgatókból állítják össze. A két

szakirányhoz tartozás az első naptól eldöntött. A tiszthelyettesek a nappali tagozatos tanulmányok idejére a pótlékok nélküli illetményüket kapják. Ez általános vélemény szerint nagyon kedvező a számukra.

Az első hétre kiviszik a kezdő évfolyamot a rendőrséghez és bemutatják a fontosabb szakterületeket. Az első két szemeszter anyaga közös a két szakiránynak, a harmadik félévtől jelentkeznek eltérő témák. Az ötödik szemeszter teljes egészében szakmai gyakorlat a szakirányoknak megfelelő részlegeknél, illetve ebben a félévben kapják meg a civil főiskolán nem oktatható anyagokat – intézkedés technika, lövészetek, rendőrségi technikai eszközök, rendőrségi informatika, fegyverzet ismeret, stb.. A gyakorlati felkészítéshez együttműködnek a város Spandau negyedében található tiszthelyettes iskolával, kihasználva annak infrastruktúráját. A negyedik szemesztertől kezdődik a szakirányok eltérő felkészítése.

Bár a főiskola nyolc idegen nyelvet oktat, a rendőri szakon csak angol felkészítés folyik, B1 vizsgaszint az előírás. Különösebb problémát ez nem jelenthet, hiszen Németországban a középiskolákban mindenütt oktatják az angol nyelvet és mire a hallgatók ide kerülnek már legalább kilenc évet tanulták. A felkészítésben szerepel egy angol nyelvű modul. A téli szemeszter október negyedikén, a nyári április elsején kezdődik, s az eltérő időpontok jelentősen megnehezítik a mi erasmus hallgatóink ottani megjelenését. A szak hat szemeszteres, egy szemeszter tizenhét hetes, heti 25–26 tanórával. Az utolsó szemeszterben heti 19 kontakt óra van, a többi időt a szakdolgozat elkészítésére biztosítják. A tananyagot tantárgyakra osztották fel, az elsajátítandó ismereteket önálló modulokként /21–22 szakiránytól függően/, vagy modul részenként szerepeltetik. Egy modulban egy-tizenkét tantárgy részei is oktatásra kerülhetnek a téma összetettségétől függően. A modulokat valamilyen szintű számonkérés zárja mely a szorgalmi időszakban is lehetséges ezért rövid, kéthetes vizsgaidőszakot terveznek. A nagy óraszámú modulok gyakorlati feladatokat, egy-két hetes iskolán kívüli felkészítést is magukba foglalhatnak. A két szakiránynak közös és eltérő moduljai vannak. Két modul, E1-E2 a szabadon választható témákat tartalmazza melyeket a főállású oktatók ajánlanak fel.

Az ötödik szemeszter egyben a 16. modul, szakmai gyakorlat. A szakirányok más-más területeket ismernek meg. Ebben az időben tartják meg azokat a foglalkozásokat melyek megszervezésére az iskola polgári jellege nem ad lehetőséget. Erre a félévre terveznek a hallgatóknak külföldi tanulmányutakat, illetve tapasztalatszerzést a Szövetségi Köztársaság más tartományai rendőrségeinél. A gyakorlat értékelése hat területen történik, ezek közül az egyik a négy hetes rendőri szervnél tartózkodás megítélése, lövészetek eredményei, a fizikai felmérések, úszás és vízből mentés vizsga, önvédelem. A szakirányok eltérő tananyagát nagyjából az utolsó két félévben adják le. Heti két óra fizikai felkészítés szerepel a programban.

A szakdolgozatnak /bachelor dolgozat/ előírás szerint mellékletek nélkül 6000 szót kell tartalmaznia, külön osztályozzák magát az anyagot és külön a védésen nyújtott teljesítményt. Megírására lényegében megkapják a hatodik szemeszter felét. A számonkérési formák között szereplő házi dolgozat követelménye minimum 4500 szó. A német rendőri felsőoktatási képzés sajátossága és jelenleg, valamint valószínűleg hosszú ideig utolérhetetlen előnye, hogy a BA képzések fölött országos szinten található egy master felkészítés Münsterben. Ez a két éves nappali tagozatos rendőr felkészítés adja Európa legegységesebben, csúcs szinten kiképzett rendőri vezetői rétegét. Az ország rendőrségének mindösszesen 2–3 százaléka végzi el ezt az iskolát és kerül be a főtiszti kategóriába az ennek megfelelő juttatásokkal. Országosan senki nem lehet rendőr tanácsos (őrnagy) rendfokozatú az itt adott diploma nélkül. Még a jogi egyetemi végzettséggel bekerülőknek is, ha vezető beosztásba kívánnak kerülni egyenruhás rendőrként, el kell végezniük a felkészítésnek egy rövidített féléves változatát. Ezt

RENÉSZETI KÉPZÉS

a master szakot „Police Management”, a diploma megnevezése „Master of Public”, a Német Rendőrség Főiskoláján Münsterben, alapozza, mint bemenő BA szak a berlini főiskola rendőr felkészítése.

Berlin közelében, Brandenburg tartomány Oranienburg nevű városában található egy teljesen új rendőrtiszt főiskola és egy tiszthelyettes iskola egységes elhelyezésben, szervezetben. Többször felmerült a javaslat, hogy a két viszonylag kis létszámú tartomány, Berlin 3,4 Brandenburg 2,5 millió lakossal, már csak anyagi okokból is közös tanintézetet működtessen. Érthetően nem könnyű ilyen döntést meghozni.

Az oktatott ismeretek felosztása tantárgyakra:

- ➔ Munkajog
- ➔ Rendőrségi beavatkozási jog
- ➔ Bevetési ismeretek
- ➔ Európa jog
- ➔ Rendőrségi vezetési ismeretek
- ➔ Törvényszéki orvostan
- ➔ Kriminálisztika
- ➔ Információ technika
- ➔ Kriminológia
- ➔ Közjog
- ➔ Politika tudomány
- ➔ Rendőrségi jog
- ➔ Pszichológia
- ➔ Kockázat management
- ➔ Szociológia
- ➔ Büntetőjog
- ➔ Környezetvédelmi jog
- ➔ Közlekedésmélelet
- ➔ Közlekedési jog
- ➔ Közigazgatási jog
- ➔ Polgári jog

A hallgatók megoszlása a karon

Hallgató összesen	Férfi	Nő	Külföldi
1063	625	438	8

Szak szerint	Összesen	Férfi	Nő	Külföldi
Kifutó főiskolai	154	111	43	7
BA rendőr	121	71	50	0
BA biztonsági	788	443	345	1

Oktatási modulok, számonkérési formák, óraszámok:

- 1. modul, Bevezetés, a rendőrség a demokratikus jogállamban. Aláírás, 26 tanóra, 2 kredit.
- 2. modul, A rendőri erők alkalmazásának tudományos alapjai. Kiselőadás, 102 tanóra, 5 kredit.
- 3. modul, Kriminálisztika 1. Gyakorlati vizsga, 138 tanóra, 9,5 kredit, a modul két hét kriminálisztikai gyakorlatot tartalmaz.

- 4. modul, Büntetőjogi alapok. Zárthelyi dolgozat, 152 tanóra, 8 kredit.
- 5. modul, A rendőrségi bűnüldözői tevékenység jogi alapjai. Zárthelyi dolgozat, 136 tanóra, 7 kredit.
- 6. modul, Rendőrségi és közbiztonsági jog 1. Zárthelyi dolgozat, 84 tanóra, 4,5 kredit.
- 7. modul, Alap- és emberi jogok. Házi dolgozat, 68 tanóra, 4 kredit.
- 8. modul, Társadalomtudományi alapok a rendőri munka részére és a tudományos munka módszerei. Egy kiselőadás, két zárthelyi dolgozat, 150 tanóra, 7,5 kredit.
- 9. modul, A rendőri munka kriminológiai alapjai. Zárthelyi dolgozat, 72 tanóra, 3,5 kredit.
- 10. modul, Kriminológia 2. Zárthelyi dolgozat, 180 tanóra, 9,5 kredit.
- 11. modul, Rendőrségi és szabálysértési jog. Kiselőadás, 108 tanóra, 6 kredit.
- 12. modul, A rendőrség az államban és a társadalomban. Kiselőadás, 126 tanóra, 6,5 kredit.
- 13. modul, Vezetés és személyzeti munka. Házi dolgozat, 144 tanóra, 7,5 kredit.
- 14. modul, Bűnözés a hétköznapi életben. Kiselőadás, 54 tanóra, 3,5 kredit.
- 15. modul, Szakdolgozat. A dolgozat elkészítése és megvédése, 56 szabad tanóra, 7,5 kredit.
- 16. modul, Szakmai gyakorlat, egy szemeszter, 57,5 kreditpont.
- K1 modul, Erőszakos bűnözés, Zárthelyi dolgozat, 108 tanóra, 10 kreditpont.
- K2 modul, Hasznoszerzési bűnözés, (nemzeti és nemzetközi bűnözés). Kiselőadás, 198 tanóra, 12 kreditpont.
- K3 modul, Bűnügyi rendőrségi feladatok a közbiztonsági területen. Zárthelyi dolgozat, 54 tanóra, 3 kreditpont.
- S1 modul, Forgalom 1. Zárthelyi dolgozat, 144 tanóra, 7,5 kreditpont.
- S2 modul, Gyakorlatok rendezvények és tüntetések biztosítására. Kiselőadás, 108 tanóra, 5,5 kreditpont.
- S3 modul, Rendkívüli helyzetek megoldása. Zárthelyi dolgozat, 90 tanóra, 5,5 kreditpont.
- S4 modul, Közlekedés 2. Zárthelyi dolgozat, 108 tanóra, 6,5 kreditpont.
- E1 modul, Az ismeretek elmélyítése. Zárthelyi dolgozat vagy kiselőadás, 54 tanóra, 3 kreditpont.
- E2 modul, Az ismeretek elmélyítése. Zárthelyi dolgozat vagy kiselőadás, 54 tanóra, 3 kreditpont.

A „K” jelzésű modulok a bűnügyi szakirányon, az „S” jelűek a közbiztonsági szakirányon kerülnek oktatásra, az „E” a szabadon választható témákat tartalmazzák.

FELHASZNÁLT IRODALOM:

A belügyminisztérium honlapja: www.berlin.de/sen/inneres

A berlini rendőrség honlapja: www.berlin.de/polizei

A főiskola honlapja: www.hwr-berlin.de

Cooperation Network for Risk, Safety and Security Studies honlap: www.conris.eu

Tanterv, „Studienführer für Bachelorstudiengang „gehobener Polizeivollzugsdienst” (PoI.B.A.), 2011.03.16, szám nélkül,